

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ex Illvstrissimo Cardinali Bellarmino Epitome
Controuersiarum Omnium huius Aeui
Lvthero-Calvinisticarvm Sub diuersis Titulis bis
Quadripertitis digestarum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiae, 1624

VIII. De Bonis Operibvs In Specie.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11726

Quod in presenti momentaneum est. &c. Meritum verò licet ad vtramque Dei iustitiam pertineat; magis tamen ad Distributiuam, quàm Commutatiuam; quia distributio præmiorum reuocatur ad gratiã prædestinationis, quæ est sine meritis præuisis facta. Ad Commutatiuam: quia præmium datur beatitatis secundum mensuram laborum.

IV. CARITAS requiritur magis, quàm FIDES. Nam illi promissa beatitudo est; Ioan. 14. *Si quis diligit me, diligam, & manifestabo ei me:* quæ manifestatio est beatifica visio. I. Cor. 2. *Oculus non vidit quæ Deus præparauit diligentibus se.* Proinde, I. Cor. 13. *Si habuero omnem fidem; caritatem autem non habuero, nihil sum. &c.* Et ista quatuor requiruntur ad meritum.

V. EX CONDIGNO non solum de Congruo, meretur iustus. Vnde Col. 1. *Vt ambuletis Dignè Deo.* 2. Thes. 1. *Vt digni habeamini regno Dei,* id est, condigni, & 10. Rom. 8. *Non sunt condignæ passiones. &c.*

2. Condignitas verò ea manat, Tum ex operum dignitate, vt quæ informari gratia: Tum ex Dei pacto. Quia, Ioan. 1. *Vita æterna est gratia mercedis pro gratia meritorum;* seu caritas patrie pro caritate viæ: sed inter gratiam hanc & gratiam illam est proportio: ergo & condignitas. Gratia namque operandi bene, est *fons saliens in vitam æternam:* fontis autem est proportio ad *flumen gloriae, quod latificat ciuitatem Dei.* Ps. 45.

3. Sed meritum est duplex, Personæ & Operis. Item vita æterna duplex, Hæreditas, & Merces. Merito personæ potest haberi æterna vita, vt Hæredi-

tas: at merito operis, vt Merces; Ad hoc opus pacto Dei, quod acceptanda sint opera: non ad Illud: Quia gratia ex se se habet relationem ad gloriam.

4. DEVS verò etiam supra condignū remuneratur opera bona. Quia Matt. 5. *Merces vestra copiosa erit.* Luc. 6. *Mensuram bonam, confertam, & superfluentem dabit.* Luc. 19. *Habenti, plus dabitur.* Luc. 20. Etiam non operatis totum diem, datur tamen denarius totus: quia *bonus sum,* ait.

5. Primam tamen gratiam meretur nemo ex condigno, nisi solus Christus eam meritus est omnibus. De hoc enim, non de illo, pactum constat.

6. Iustus nihilominus potest alteri gratiam mereri primam de congruo. Ita Mat. 9. *Videns Iesus fidem eorum, &c.* curauit ægrum. Sic Stephanus meruit Sauli conuersionem. Iustus interim sibi ex condigno mereri augmentum gratiæ potest, & ita crescere vsque in perfectum diem.

V. DE BONIS OPERIBVS IN SPECIE.

QVÆSTIO LXXXIV.

Oratio an sit Necessaria, & Vtilis?

I. ETHNICI quidam, teste S. Tho. 1. 3. contra Gentes. c. 96. per orationes putarunt Dei posse mutari Prouidentiam:

II. MESSALIANI, ait Theodoret. 1. 4. hist. c. 10. docebant, per solam orationem homines iustificari posse.

III. ETHNICI quidam, ait Cic. 1. 1. de nat. deor. vt Peripatetici tollebant e medio & prouidentiam Dei, & orationem spernebant.

PELAGIANI, teste S. Aug. 1. de hæres. c. 88 destruebant orationes Ecclesiæ; quòd dicerent, homines

(uis vi-

uis viribus posse recte viuere, & Dei seruare mandata.

WICLIF, teste *Th. Wald. 10. 3. c. 1. 2.* finxit, Deum non requirere cogitationes aut voces nostras; sed solum opera bona, quæ sunt oratio vitalis, aiebat.

LUTHERANVS Ioan. Monhemius in Catechismo finxit, Deū id petentib⁹ dare, quod daturus erat, etsi non petissent. Quo superuacaneam reddit orationem.

AUTOR. I. Deus est immutabilis, *Nu. 23. 1. Reg. 15. Malac. 3. Iac. 1.* Quia est simplex, infinitus, æternus. Ita *S. Th. 1. 9. 9. a. 1.* Humana igitur oratione mutari nequit.

II. Non sola oratio iustificat. Quia *Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit. Ioan. 6. Nisi manducaueritis Carnem Filij hominis. &c. non habebitis vitam in uobis.* Itaque hæc, aliaque talia sunt necessaria.

III. Oratio est necessaria sic ut, quæ Deus per eam dat, sine ea non desinet. Ideo *Luc. 18. OPORTET semper orare, & nunquam deficere, Luc. 21. Vigilate semper orantes, ut digni habeamini fugere ista. 1. Thes. vlt. Sine intermissione orate. Eccl. 18. Nō impediatis orare semper.* Ideo laudata est viduæ importunitas; Publicani humilitas; *Luc. 18. Et petentis tres panes instantia. Luc. 11. 2.* Deinde necessaria est ad benè viuēdi auxilium. Nā, *Ioan. 15. Sine me nihil potestis. Vnde 2. Cor. 3. Sufficientia nostra ex Deo est. Orandus igitur Deus est. Planè, Ps. 105. Dixit ut disperderet eos; si non Moyses electus eius stetisset in confectione in conspectu eius. Item Mat. 17. Hoc genus demoniorum non eicitur, nisi oratione, & ieiunio. Iac. 4. Non habetis propterea, quod non postulatis. Petitis, & non accipitis; eo, quod male petatis.* Ergo aliquid non datur; quia non, aut malè petitur. Idcirco *Iacob, Gen. 25. pro prole orabat, tametsi ex Dei promisso sciret seminis sui bene-*

dictionem. Sic *Helias, 3. Reg. 18. ora pro pluua ipsi præscita: Tobias, cap. 6. aduersus Asmodæum.*

LUTHERO-CALVINISTA Melanthon in *Locis Com. tit. Precatio: Calvinus Inst. 3. c. 20. §. 3. Brentius in Conf. VVirtemb. c. de orat. ac ceteri, præ se ferunt maximi se orationem æstimare; at ipsius UTILITATEM euacuant, & abnegāt esse 1. Satisfactoriam: 2. Meritoriam: 3. Impetratoriam. Priores duas tollunt; mutilant impetrationem; dum negant orationibus impetrari peccatorum remissionem, & iustificationem; ut quæ soli tribuunt fidei, præcedenti orationem. Cætera dant precibus exorari posse.*

AUTOR. Perutilis est oratio: 1. *Ad Satisfactionem: Quia laboriosa & pænalis est; ut ieiunium; & eleemosyna.*

2. *Ad Meritum: Quia Mat. 6. Pater tuus, qui uidet in abscondito, reddet tibi.*

3. *Ad impetrationem. Quia Luc. 18. Publicanus oratione facta, descendit iustificatus.*

QVÆSTIO LXXXV.

Orationem Dominicam quatenus carpant Hæretici?

I. TERTULLIANVS l. de Oratione, & CALVINVS *Inst. 3. c. 20. §. 35.* asserunt sex tantum petitiones, duasque vltimas in vnam contrahunt. 1. Calvinus mentitur pro se facere prius S. Patres; citatque S. Chryl. & Aug. 2. Suadet ex, Sed, particula aduersatiua. 3. Quia *Luc. 11. non habetur, sed libera nos. &c.* quia, ait *Aug. in Enchir. c. 116.* continetur in precedente.

AUTOR. Septem sunt petitiones orationis Dominicæ. Ita S. Patres, Aug. Ansel. Rup. Innoc. Thomas, Bonau. &c. Quidam solum exponunt eam, de numero nil laborant. *Tertulliano, ait Sanctus Hilarius can. 5. in Matth.*

consequens error abstulit auctoritatem.

AD I. Caluini; Mentitur.

AD I. Sed, hic non explicat præcedentem; sed quid maius indicat, sc. *ne nos inducas: sed potius libera nos.* Vt, ne exigas à me debitum; sed condona totum.

AD II. Apud Lucam in latina desiderantur duæ petitiones: *Fiat voluntua.* Et *Libera nos;* at in græca & Syriaca apud Euth. & Theophy. habentur, *Dein;* alio tempore, & alijs auditoribus docuit orationem Dominus apud Lucam, quâ apud Matthæum: unde Lucas forte non retulit totam. Ita *Rupertus.* Demum; *S. Aug. in Ench.* dicit tertiam esse quodammodo repetitionem primæ; & secundæ; & septimam *tanquam vnâ cum Sexta.* Non dicit esse absolutè. Sic *Matthæus c. 5. octo Lucas. c. 6.* quatuor refert beatitudines, ait *S. Ambr. l. 5. in Lucam.*

II. CALVINUS *Inst. 3. c. 20. §. 44.* & *Melan. in Locis tit. de inuoc. voluit* in quinta petitione solum panem corporalem.

Suadent auctoritate *Chry. in Matt. 6. operis imperf.*

AUTOR. Nomine Panis intelliguntur omnia alimenta animæ corporiq; necessaria. I. Ita *S. Patres; Teri. Cypr. Nyss. Theoph. Aug. &c.* Aliorum sententia de solo pane spiritali, rejicitur, ut improbabilis. Neque obstat vox *πρωτος*, id est, *super substantialis;* quia et si verbo significet excellentiam panis; in subiecto tamen idem est quod *substantialis* panis; sic *Græci interpretes, Bas. Nyss. Chry. Theophy; Euth.* Latini legunt *Quotidianum,* aut sic exponunt.

Liquet eò clarius, orare solius esse Creaturæ: Quo insanius blasphemant *Thalmudistæ* dicentes, Deum

quotidie certas orationes fundere: *Itē Machometes: Deum & Angelos pro se orare. Ipse autem Spiritus postulat pro nobis,* Rom. 8. id est, facit nos postulare: Sic & *corui inuocant Deum,* Psal. 146. *Querunt,* Ps. 103. *à Deo escam sibi,* metaphoricè eo modo, quem Deus indidit ipsis affectui & fami significandæ.

III. WICLEFVS finxit duo: I. Speciales orationes haud prodesse magis, quam generales: Ideo malè factas fundationes ecclesiasticas pro animabus fundatorum.

2. Nefas esse specialem fundere orationem pro vno aliquo.

SVADEBAT istis. I. Quia perfecta caritas omnes complectitur.

2. Oratio Dominica est tota generalis.

3. Communitas præferenda est singularitati: & nemo simul pro vtraque precati potest.

AUTOR. At *Isaac, Gen 25.* orabat in specie pro Rebecca: *David, 3. Reg. 17.* pro filio: *Helias, 3. Reg. 17.* pro viduæ filio: *Onias, 2. Mach. 3.* pro *Heliodoro: Christus, Luc. 22.* pro *Petro: Ecclesia pro eodem carcerato, Act. 12.* *Paulus, Eph. 6.* petit orari pro se.

DICO AD I. Caritas ordinata est: ideo alios alijs antepone: hos, quam illos magis adiuuat.

AD II. Oratio est generalis; at applicatio intenta est specialis: Vt illa Christi: *Transseat à Me calix Iste.* Generalis tamen oratio est absolutè melior speciali.

AD III. Verum est; nisi singularitatis sit vrgentior necessitas.

QVÆSTIO LXXXVI.

Horæ Canonicae num rectè sint instituta, ac obseruentur?

LUTHERVS *l. de abroganda Missa,* institutas reprobaui, ac sustulit. nouaq; instituit, queis tres psalmi mane, vesperè totidem dicrentur: Cantica Te

Deum,

Deum, Benedictus, & Symbolum Aθανασij ad vespertas addidit *Illyricus in Censuris sic arguit*: Pelagius Papa instituit Horas Canonicas: ergo notis Antichristi fuit insignis.

At quis vnquam Horas in notis Antichristi posuit; præter ipsum?

Brentius in Confes. V. Vitemb. carpit quatuor: Institutas pro folis Clericis: 2. In lingua a iena: 3. Continuas die noctueque. 4. Ad expianda potius peccata, quam ire Dei placandæ, & consolationi fidelium.

AUTOR. Antiqua & rationabilis est Horarum Can. institutio.

I. Sunt septem: Ps. 118. *septies in die laudem dixi tibi.*

2. De Nocturno. Ps. 118. *Media nocte surgebam ad confitendum nomini Domini.* Luc. 6. *Christus pernoctabat in oratione.* Act. 16. *Paulus & Silas media nocte orabant in carcere.*

3. De Laudibus, Psa. 5. *Manè exaudies vocem meam, manè adstabo tibi.* Psal. 62. *In Matutinis meditabor in te.* Ps. 118. *Præuenerunt oculi mei ad te diluculo ut meditarer eloquia tua.*

4. De I. III. VI. IX. 2. Esdra. 9. *Legerunt in Volumine legis Domini quater in die, & quater confitebantur, & adorabant Dominum Deum suum.* Dan. c. 6. *Tribus temporibus in die flebat genua, & adorabat, confitebat. 19; coram Deo.* Sic ea exponit Beda, Cyp. Hier. Act. 2. *Hora tertia Apostoli orantes accipiunt Sp. Sanctum.* Hora sexta, Act. 10. *Petrus in superiore adium parte orationi vacabat.* Ad Nonam orationis horam, Act. 3. *Petrus & Ioannes ascendebant in Templum.*

5. De Vesperis, Ps. 54. *Vesperè, Manè & Meridiana rabo & annuncio; & exaudiet vocem meam.* Ps. 140. *Eleuatio manuum mearum sacrificium vespertinum.* Constat ergo Antiquitas, & Sãctitas,

II. RATIO liquet earundem. I. S. Cyp. *serm. 6. Vt SS. Trinitatem tercia quaque laudemus horã.*

2. Vt septem horis gratissimus pro beneficio creationis, septiduo patratæ.

3. Vt recolamus beneficia redemptionis: in Vesperis primis, Cœnam Domini: in Completorio, Oratione in horto; illusionem apud Annam & Cayphan: in Matutinis, conciliũ principum: in I. ductione ad Pilatum: in III. vocem *Crucifige*; in VI. crucifixionem: in IX. Expirationem. Ita S. Atha. Basl. Castianus. &c. III. Rursus: Vesperè Christus depositus de cruce: Ad Cõpletorium sepultus: ad Matutinum surrexit; & Pharaonem olim submersit: Hora I. apparuit mulieribus: III. Demisit Sp. Sanctum: VI. Petrus est iussus prædicare Gentibus: & Conuersus est Paulus: IX. Centurio Cornelius ab Angelo missus est ad Petrum. &c. Vide *Bell. l. 1. de bon. op. c. 13.*

IV. PARTES HORARVM, singulæ sũt irreprehensibiles; ergo & totæ.

1. Psalmi & Cantica sunt in Scripturis, & Fuerunt Apostolis in vsu: I. Cor. 14. *Cum conuentis, vnusquisque vestrum psalmum habet.*

2. Diuinitus inspiratum est *Te Deum laud.* ab S. Ambrosio & S. Augustino post huius baptismum.

3. De Hymnis docetur *Col. 3. Eph. 5.* etiam populo vsitatis.

4. Lectiones, Responsorialia, Capitula, &c. sunt è Scripturis, seu S. Patribus. Horarum igitur vsus est & Sanctus, & per antiquus. Vide in *Genealog. p. 4. q. 17.* de Hæresiarchis damnatis.

QVÆ.

QVÆSTIO LXXXVII.

Cantus Ecclesiasticus an sit improbandus?

LUTHERANI Centuriatores cent. 9. cap. 6. & c. nos vocant Baaliticos; vt in quos diceat *Clamate voce maiori*: Non tamen cantum improbant vniuerse, quin vehementer commendant: Calvinianique pariter, vt Calvinus *Inst.* 3. c. 20. §. 31. Verum in specie improbant nostrum in lingua non vulgari, tali cum ritu ac ordine; præsertim cum stata solemnique obligatione solius Cleri.

TRANSYLVANI Trinitarij l. 2. c. 1. profitentur se Cantum cum tubis & organis præscribere: Inque *Antithesibus Christi veri ac falsi*, falsum Christum velle aiunt cantum.

SVADENT Scripturarum apparentiis, cuique soluta facilibus.

AUTOR. I. Ritus Diuina canendi peruetus est ac rationabilis.

1. Quia Angeli concinuerunt Christo nato *Gloria*.

2. David Psaltes & composuit psalmos, & instituit organa. & c. cantores: & *Psal.* 150. hortatur ad cantum.

Martyr instat, ista veteris esse Legis, adq; nos pertinere nihil: Nihil, inquam, quæ futura præcinebant iam impleta: at multum, quæ præterita mysteria grati recolimus, omissis figuris.

3. Turbæ occinuerunt Christo *Hosanna*, obstrepentibus Pharisæis.

4. Qui *Mat.* 26. *Hymno dicto post cænam*, id est, cantato, ait *Conc. Tolet.* v. c. 12. *Et Aug. in tit. ps.* 2. *Epist.* 119. c. 18. *ὕμνηματα* græcè est.

5. Paulus & Silas, *Act.* 16. *media nocte orantes hymnum decantabant.*

6. Præceptum est *Col.* 3. *vt in psalmis, & hymnis, & canticis* sese exercent

credentes. 7. Constat Traditio S. Patrum. 8. Hæretici contrarij, sunt damnati: Vt Hilarius quidam, teste *S. Aug.* l. 2. *Retract.* c. 11. Henriciani, & Petrobrusiani: teste Cluniacensi: *Wicleffistæ*, teste *Tho. VVald.* to. 3. tit. 2. Demum complures Cantus ecclesiastici constant vtilitates, apud *Bell.* l. 1. *de bon. oper.* c. 16.

II. Clerum ad Cantum ac Horas obligari, ritè sit ac ordine.

1. Quia 1. *Par.* 15. *Constituit David coram Arca Domini de Leuitis, qui ministrarent, & recordarentur operum eius, & glorificarent, atque laudarent Dominum.*

2. Apostoli omissis temporalibus saum munus proprium dixerunt: *Act.* 6. *Nos orationi & verbo Dei instantes erimus.* Vt igitur in Ecclesia non est omnium *Prædicare*; ita nec *Cantare*.

3. Ratio. Quia politia suos habet excubitores: ergo & Ecclesia: *Isa.* 62. *Super muros tuos Ierusalem, constitui custodes, tota die & nocte in perpetuum non tacebunt.* Item *Eph.* 5. *Nunquid omnes Doctores, Prophetæ, & c.* sed suum cuique donum est ac officium in Ecclesia: Cleri, psallere. Idque iure ecclesiastico, non diuino.

DE IEIUNIO.

QVÆSTIO LXXXVIII.

An ieiunij soluendi tempus ritè statuatur ac obseruetur?

LUTHERANI, vt *Kemnitius in par.* 4. *Exam. Trid.* pag. 516. cōcedunt in ieiunio vnam in die refectio-nem; eamque cænx, non prandij: at negant delectum ciborum seu abstinentiam à carnibus.

CAL-

CALVINISTAE, vt Calvinus *Inst. pe. 2. v.* volunt ieiunium tribus perfici: 1. *Tempore*, vt nō soluatur prius, quam id perfectum sit, verbi gratia, oratio, cuius causa susceptum est: 2. *Quantitate*, vt solito minus comedatur; non vt vnica sit refectio in die. 3. *Qualitate*, vt sit abstinentia ab lautitijs; non delectus ciborū prohibitorum. Itaque nostrum terapus soluendi ieiunij carpunt.

SVADENT istis apud Scharpiū in *Cursu theo. Sect. 26. q. 1. 1. Col. 2. Nemo vos iudicet in cibo, aut potu, aut parte diei festi, &c.*

2. Papistæ vt videantur ieiunare, sub meridiem Vesperas canunt, tertiam pomeridianam mutant in meridianam; & satis esse aiūt tres horas post ordinarium prandii tempus ieiunare: conceduntque hæc variari posse. Ita & Kemnitius.

AVTOR. Ieiunium sit cœna, non prandium; Vel, vt *D. Th. 2. 2. q. 147. a. 6. & 7. ait*, sit vna refectio, & hora nona, ex Ecclesię lege vel consuetudine.

1. Rationem adfert: *Vna refectio*: Quia ieiunatur, vt natura dometur, non destruat: at domatur vna refectio, quæ assuevit duabus: Destruetur, si nunquam sumeret. *Hora nona*: Quia ieiunare est carnem crucifigere; at Christus hora nona crucifixus expirauit.

2. *Iudic. 20. Ieiunauerunt illa die vsque ad vesperam*, Idem *2. Reg. 1. & 3. &c.* Ergo mos ille peruetus est.

3. Ita *S. Patres* apud *Bell. l. 2. c. 2.*

DICO AD I. Loquitur ibi de legalibus ceremoniis; perque vim detorqueatur ad legem Ecclesiasticam, teste *S. Hieron. ad Aglasiā q. 10. Aug. epist. 59. q. 7. &c.*

AD II. Ecclesia prandendi, & ad vesperam collationandi vsū tolerat; non imperat: constat tamē ieiunium eò perfectius esse, quò longius differ-

tur vnica refectio. *Dein*, talium determinatio est ab iure Ecclesiastico, vel Consuetudine, cuiusque loci; non ab iure diuino. Vnde varatio accidentis nil derogat substantiæ ieiunij: & illa cuiusque nationis Archiepiscopo, seu Patriarchæ est libera, ex causa occurrente graui.

QVÆSTIO LXXXIX.

An cibos quosdam censeamus immundos in sese?

LUTHERANI, vt Lutherus *l. de lib. Christiana Melanch. in Apol. art. 15. 26. Brentius in Confes. VVittemb. Kemn. in part. 4. Exa. Trid.*

CALVINIANI item vt Calvinus *Inst. 4. c. 12.* quatuor culpant: 1. Quod ducamus cibos quosdam ex se immundos. 2. Quod abstinentiam carniū, ouorū, & casei ad rationem ieiunij esse dicamus. 3. Quod delectum ciborum sub conscientiæ obligatione impere mus. 4. Quodeum esse meritorium asseramus, ex quere indifferente cultum Dei necessarium efficiamus.

SVADENT affectam nobis ciborum immunditiam istis: vt Kemnitius *par. 4. Exam. pag. 460. Laborat amoliri suspicionem istam, quasi cibos prohibeant sicut Tarianus, Manichei, & Priscillianista, quasi vel maledicti sint, vel à diabolo occupati: Sed pontificia consecrationes creaturarum prorsus ostendunt, in eodem ipsos luto cum hereticis istis herere. 2. Dicunt carniū eam esse immunditiam, quòd prauas carnis concupiscentias excitent. 3. In consecrationibus suis petunt, vt diaboli vis à creaturis expellatur.*

AVTOR. Nihil commune nobis in ieiunio cum hæresiarchis; nec cibū vllū ex se immundū dixit vnquam Ecclesia certa Scripturarū, in *Antichristo p. 4. q. 46.* Quia cibos omnes semper comedit; solum certa abstinentiæ tempora definiuit, non immunditiæ
r vllius

vllius causâ; sed obedientiæ. Ideo & religiosi quidam sibi esum carniū perpetuò interdixerunt libera sponte sua. Ægris tamen vel in Quadragesima conceduntur carnes; sæpe & imperantur.

Dico AD I. Hæretici execrabantur etiam pisces, & quicquid animam habuisset. Vnde Montanistæ, & Tertullianus, orthodoxos appellabāt *Psychicos*, id est, animales seu animæ ueros, & delectabatur *ἐυγοφάρια*. *Demum*: Quia S. Patres refutarūt ac anathematizarunt hæreticos dictos; iidem & ieiunium nobis commendarunt, ac obseruarunt.

AD II. Ieiunij causa est castigatio carnis; quam carni cibi plus nutriūt; oua & lac etiam, quod, ut ait S. Hiero. l. 2. contra Iouin. sicut caro liquida, & sanguis albus. Nec ideo tamen immunda censentur. Vnde S. Aug. l. 10. Cōf. c. 31. *Non ego immunditiam obsonij timeo, sed immunditiam Cupiditatis.* Nec ideo vetat Ecclesia immoderatum carniū esum; quia hic ex se prohibitus est lege diuina. At hæretici, ait S. Ehiph. *Animata abominantes interdunt, non continentia gratia, neque honesta uite, sed ob timorem & imaginationem, ut non condemnentur.* De Manichæis S. Aug. l. de heres. c. 46. *Nō vescuntur carnibus, quia ab ocis quasi fugerit diuina substantia, ac tale remanserit, quod indignum sit in electorū ventre purgari.* Nil cum hac impietate nobis. Vide *Antichristum* p. 4. q. 46.

AD III. At licet consecramus panem & alios cibos; non tamen ab iis abstinemus, ut immundis: ergo nec à carnibus idcirco. Nam totos annos multis abstinere carnibus oporteret;

quia ipsas adeo raro benedicere consueuimus. *Demum*; si putaremus benedictione cibos mundari, non eis abstineremus, sed vel in quadragesima benedictis vesceremur. Neque benedictio fit ob immundiciem, aut vim insidentis Satanæ; sed ut res sanctificatæ in creatione sanctificentur amplius per uerbum Dei & orationem.

QVÆSTIO XC.

Delectus ciborum an sit de ratione ieiunij?

LUTHERO-CALVINISTÆ vnanimenter certant contra abstinentiam ieiunij ab carne ouis & caseo; solam probant illam ab lautitiis & cupiditiis.

SVADENT multis. I. Deus creauit omnia propter hominē: *Gen. 1. 9. Ps. 8. 2. Mat. 15. quod intrat per os non coinquinat.* 3. Luc. 10. lubentur manducari, quæ apponuntur. Ita & 1. Cor. 10. *Omne, quod uenit in macello, manducate.* 4. Col. 2. *Sunt omnia in interitum ipso vsu, secundum præcepta & doctrinas hominum.* In hoc triumphat Kemnit. 5. *Discedent quidam à fide prohibentes nūbere, & abstinere à cibis, quos Deus creauit.* 1. Tim. 4. 6. Mat. 9. Mar. 2. Luc. 5. *Non possunt filij nuptiarum ieiunare, quam diu cum illis est sponsus.*

AVTOR. Ad rationem ieiunij pertinet abstinentia à carnibus, certisq; cibis; id que licitè, iustè, & sanctè.

I. Quia piorum Vsus, est interpres ecclesiasticarum Traditionum optimus: at Dan. 10. *Ego lugebam trium hebdomadarum diebus, panem desiderabilem non comedi, & caro, & vinum non introierunt in os meum.* Baptista, *Mat. 3. locustis & melle siluestri solum vescabatur.* S. Petrum Apost. solis lupinis vesci solitum accepimus, ex *Clemente Alex. li. 2. Pædag. c. 1.* S. Iacobus à carnibus, S.

Timor-

Timothæus à vino abstinerebat: Christiani Alexandria sub S. Marco solū cœnabant, & absque carne ac vino: *Euseb. l. 2. hist. c. 17.* Talium plena est historia ecclesiastica.

RATIOQUE fauet. Quia ieiunii est carnem Spiritui subijcere, ait *S. Aug. l. 30. contra Faustum, c. 5.* Huc communi regula opus erat, quæ seruiret omnibus; abstinentia à lautitijs ea esse nequit; cum quod lautum nullumque his; istis sit inspidum & parum. At caro cunctos delectat, nutritque ut maxime: ergo carnis abstinentia medium est optimum castigationis Christianæ, ac commune.

INSTAT. 1. Kemn. In Veteri Test. ieiunantes cœnabant sobriè, nullo ciborum delectu. 2. Suffarcire se piscibus. opiparisque alijs, plus pugnat fini ieiunii, quam carne sobriè vesci. 3. Lasciua magis vino, quam ovis aut cafeo, nutritur.

DICO AD I. Nusquam Scriptura dicit eos cœnasse carnibus; at abstinentiæ docent.

AD II. Idè est piscibus per accidens in temperantiæ, vel condimenti non expiscium natura. Et hanc, non illud respexit lex Ecclesiæ; quod hæc sit eadè semper; illud innumerè variet.

AD III. Carnium esus parat materiam luxuriæ: vinum non parat, sed accendit paratam intemperantiæ haustum: si materiam subtraxeris ieiunando; iam vinum fit caloris naturalis fomentum, non libidinis. Vnde in Oriente Ecclesia tam à vino, quam carne ieiunabat: regiones verò occidentis frigidiores à sola carne.

Porrò ad Suasiunculas Lutherocaluinianas.

DICO. AD I. ex *S. Hiero. lib. 2. contra*

Iouin. Rectè; sed non solum omnia ad esum; nam & ad medicinam. &c. Comestibilia verò non ut semper comedantur.

AD II. Naturâ suâ non coinquinat; at per accidens inobedienciæ. Dein arguitur ibi Iudeorum superstitio in comedendo manibus illotis.

AD III. Commendat ibi modestiam in victu, vetans delicias: ut contenti sint appositis: Ita *Ambr. Theophy. &c.* ijs scilicet, quæ pro tempore loco que licet. Sic *Luc. 10. Manducate quæ apponuntur.* Paulus de idolotyis loquitur, deque suffocato; veritis in *Conc. Ierôsoly.* Cuius obseruationem iubet, *Act. 15. 16.* Dein; *Rom. 14.* dixit, bonum est non comedere carnes, & non bibere vinum, ne frater scâdalizetur. Ergo idem magis voluerit ieiunia Ecclesiæ obseruari.

AD IV. Loquitur ibi de legalibus ceremonijs; quod nequit ad leges Ecclesiæ detorqueri. Vnde *S. Hier. Aug. Chryf.* illud *Non tetigeris, neque contrectaueris*, referunt ad cadauer: *ne gustaueris*, ad suillam, leporinam. & *quæ sunt in interitum ipso usu* fidelibus in lege noua. Addit *Chryf. hom. 7. ad Coloss.* *Legem obijcias*, sc. esse diuinam; *ea tamen ipsa iam deinceps humana doctrina est, elapso videlicet temporis sui præscripto.* Dein: ibi per *præcepta & doctrinas hominum* intelliguntur ea, quæ repugnant Diuinis: ut *Mat. 15. ad Titum. 1. Isa. 29.*

AD V. Damnat eos, qui cibos, ut immundos, prohibent. Ita *S. Patres.* Et verò delectus ciborum est verus Dei cultus; non hypocrisis, ut *Kemnitius* fingit,

AD VI. Kemnitius aut fallitur, aut fallit trifariam. 1. Affingit Domino dictam hoc: Non esse filios nuptiarum legibus ad ieiunia adigendos: cum addiderit Dominus; *dum cum illis sponsus est*; quando gaudere oportet, non affligi ieiunio; post ablatum verò ieiunabunt, sc. ex præcepto hoc IEIUNABUNT. 2. Fingit *testamentum vetus* esse præceptum ieiunij, & hoc non ad huius *Nouo Test.* debere. Cum dixerit è contrà Dominus, *Nouum* non ad huius debere *veteri*: Vti ibid. *Vinum nouum* non fundi in *uteres veteres*: Et *Nemo, hibens vinum vetus statim vult nouum*. Proin S. Patres per *vetus* intelligunt Apostolos, tunc adhuc carnales & veteres; per *nouum*, præcepta euangelica, vt est de ieiunio; quod in nouo *Test.* esse perfectum voluit Dominus, non imperfectum, vt in *Vete. Test.* erat. Vnde obliquè tangebatur gloriantes in ieiunio legis veteris.

QVÆSTIO XCI.

An ieiunium in genere sit lege diuina præceptum?

LUTHERANI, vt Kemnitius p. 4. *Exo* pag. 440. fatetur ad testimonia & exempla ieiunij in Scriptura, liberè fieri ieiunia posse. Quo negat esse præceptum. Sic & ceteri.

CALVINISTÆ, vt Calvinus *Instit.* 4. c. 12. ajiunt esse perniciosam superstitionem confundere ieiunium cum operibus à Deo mandatis: cum sit res per se adiaphora.

SVADENT istis apud Scharpium in *Cursu Theol. Sect.* 26. *quest.* 3. Quia Traditiones humanae de rebus adiaphoris, verbo Dei contrariae sunt; cum sine verbo Dei ad verum Dei cultum pertinere finguntur. *Col.* 1. 2. Et cum sub præcepto conscientia obligantur. Quia Dei voluntas est regula iustitiae: eaque sola

obligare conscientias potest. &c.

AVTOR. Ieiunium generatim sumptum habet diuinum præceptum; in particulari verò est ab Ecclesia determinatum. Ita *S. Tho.* 2. 2. q. 147. a. 3.

I. Ioelis 2. *Conuertimini in ieiunio. &c.* Hoc merè morale est, non ceremoniale, non iudiciale; quia nil præfigurabat: proinde ad Ecclesiam pertinet omnium sæculorum: teste *S. Leone ser.* 4. *de ieiun.* 2. *Mat.* 6. *Tu autem cum ieiunas, unge caput*: Modum ieiunandi tradit sic, vt præsupponat esse ieiunandum ex præcepto: Sicut & Orandum; quod subiungit.

INSTAT Melanch. hic: Duplex ieiunium est: Sobria cibi sumptio; Et parua, aut nulla, quod deest vel cibus, vel appetitus: Et hoc propriè est ieiunium Evangelicum, de quo *Mat.* 9. *Cum auferetur ab eis sponsus, tunc ieiunabunt*, sc. ex merore nauisabundi.

DICO: Vocula *Cum* innuit extraordinarium tempus ieiunandi; non quotidianum. *Tu cum ieiunas*. Ibid. *Cum ieiunatis, nolite fieri tristes. &c.* quasi dicat, aliquando ieiunabitis, non quotidie. at quotidie & semper est præcepta sobrietas. Neque ex ablato sponso tantus erat incoror Apostolis. Quia *Luc.* vlt. *Sumebant cibum cum exultatione*. *Act.* 14. *Deus implet cibo & latitiam corda nostra*, ait Paulus.

II. S. Patres afferunt diuinum Ieiunij præceptum. *S. Aug. epist.* 86. *Testamentum nouum reuoluens video præceptum esse ieiunium. Quibus autem diebus oporteat ieiunare, præcepto Domini, aut Apostolorum non inuenio definitum*. Addit Dominicis diebus, & à Pascha ad Pentecosten non ieiunari. At contra Melanchthonem hoc est: nam ijs diebus seruanda est & sumptio sobria cibi: & nemo

nemo cogitur ad cibum etiam parvum, qui non habet appetitum, aut cibum.

III. RATIO Suadet. Quia Ius naturæ iubet pœnitentiā agere pro peccatis, tentationi resistere, peccata vitare: atqui potest euenire, vt quis nec per orationem, nec per cleemosynā satisfacere possit: ergo tunc ieiunio tenebitur ad satisfactionem.

Non tamen ieiunium est in Decalogo præceptum; quia hic pertinet ad Iustitiam; ieiunium verò non, sed ad temperantiam.

DICO AD I. Ieiunium cum sit in genere præceptum, & in se bonum; esse res adiaphora nequit, aut Dei Verbo contraria, cum adiaphora nulla ei aduersentur. De obligatione quaest. sequente.

QVÆSTIO XCII.

An lex Ecclesie possit ad ieiunandum obligare in conscientia?

LUTHERANI & CALVINIANI; (sicut olim Eustathiani & Aeriani, teste Socrate l. 2. hist. c. 33. & Epiph. haresi 75.) pernicaciter negant.

LUTHERVS l. de libert. Christiana. Melanch. in Conf. Aug. a. 26. Brentius in Confes. V. V. tit. emb. 6. de ieiunio.

CALVINVS Inst. 4. c. 12. Kemn. par. 4. Exam. Negant posse talem iustè ferri legem: ab lata quenquam obligari; nisi ratione Scandalis, aut contemptus.

SVADENT ex historia antiquitatis. 1. Kemnitus pag. 89. De ieiunio Paschali voluerunt quidam cum Episcopo Romano leges ferre, opinione necessitatis, sub excommunicatione, quando, quomodo esset ieiunandum. Sed Irenæus despondit, Liberas, & dissimiles, esse illas obseruationes, nec cogendam Ecclesiam.

2. Calu. & Kemn. Montanus, teste Euseb.

hist. l. 5. c. 17. primus tulit legem ieiunij. Et Tertullianus defendit libertatem Christianam contra Montanum; nouasque leges de ieiunio habuit pro heresi.

3. Spiridion, ait Sozom. l. 1. c. 11. in quadragesima carnes apposuit hospiti suo, & comedit. Ergo ieiunium est res libera.

AVTOR. Legibus Ecclesie fideles obligantur in conscientia ad ieiunium.

1. S. Scriptura Veteris & Noui testamenti. Vide *Antichristum* p. 4. g.

INSTAT Kemnitus Exempla præcepti ieiunij Hebræorum referri ad *νομοϋσιασ* oportere.

AT Audax hoc & impudens est: nam Scriptura laudat filios Ionadab, *Iere.* 35. Mardocheum, *Hest.* 9. ob ieiunia instituta; Et illa quarti, quinti, septimi mensis, *Zach.* 8.

2. Quia sic docet Traditio; Canonesque Apostolorum, *Can.* 68. iubent non ieiunantē in quadragesima Clericum deponi, Laicum excommunicari.

3. Sic & plura Concilia, Sanctique Patres. Vt rectè affirmet *S. Chrys. hom.* 2. in *Genesis*, Quadragesimam inflectere conscientiam Regum & Imperatorum omnium ad obedientiam. Vnde vltima flagellante ante annonā Constantinopoli Iustinianus alterā quadragesimā hebdomadā macellum aperuit: nemo tamen è tanto populo vel id intrasset, mors eis præ fame; præ vtraque præceptum fuit ieiunij.

3. RATIO euincit. Quia præsules Ecclesie possunt condere leges; patet *p. 2. q. 70.* supra: at omnis vera lex actū virtutis non necessarium facit necessarium: talis est actus ieiunij iusta lege præceptus: ergo non necessarius est. Vnde peccat actus præcepti omissor,

aut transgressor. Neque hoc ratione scandali aut contemptus, vt finxit Melanchthon; nā hic & illud lege diuina prohibentur, non ecclesiastica vt ieiunium tempore isto tali. Qui autem tempore prohibito comedit carnes absque Ecclesiæ contemptu, is peccat ratione temperantiæ lesæ, quæ lege diuina & naturali præcepta est.

Dico Ad I. Iræneus non dicit, fuisse qui cum Episcopo Ro. legē de ieiunio ferre vellēt: sed monet Victorē, dissimilitudinem ecclesiæ in celebrando Paschate esse tolerandam; sicut illa in ieiunando. *Deinde*: non erat tunc questio de Paschatis & ieiunii lege; sed de Oriente & Occidente, an eadem lex utrobique seruanda esset. *Demum*: Nō erat questio de substantia, essetne ieiunium & Pascha seruandum; sed de accidente temporis.

Ad II. Vocem *primus* addiderunt Eusebio hæretici. Et Tertullianus nō dicit Montanum *primum* leges ieiunij fecisse; sed *nouas* addidisse; docetque ante Montanum fuisse ieiunium quadragesimæ. Et S. Hieronymus arguit Mōtanum quod tres quadragesimas excogitarit: idque ait Theodoretus, præter Ecclesiæ morem: *Demum*: hac in causa nulla est autoritas Montanistæ Tertulliani, morem Ecclesiæ hæreticè impugnantis; non ciborum delectum, aut huius meritum; sed suas leges esuriales statuentis.

Ad III. Cuius licet tempore ieiunij edere carnes, ita iubente necessitate aut caritate. Sic Spiridion fecit. *Dein*: hic nil cibi habuit præter carnes fumatas; quod, solitus dies plures ieiunare, tunc panem non parasset.

Et prius à Deo veniam petiit, quam ederet. Et hospes recusauit carnes, *Christianus sum*, dicens. Cui Spiridion: *Omnia munda mundis* Christianis; scilicet tali in necessitate. I hæc imitentur Non uatores. At ea silent.

QVÆSTIO XCIII.

An ieiunium sit Dei Cultus Meritorius, & Satisfactorius?

LVTHERANI, vt Melanchthon in *Conf. Aug. art. 26. Brent. in Conf. V. Virtemb. de ieiun. Kemn. p. 4. Exa. pag. 42 d.* cum Iouiniano docent, ieiunia, ciborum que delectum ad salutem prodesse nihil dum quicquam.

CALVINIANI ex Caluino *Inst. 4. cap. 12. & Kemn. volunt* vtile ieiunium carni coercendæ, orationi adiuuandæ, humiliationi, penitentia. &c. At nihil ad placandum Deum, impetrandum auxilium, aut præmium promerendum.

SVADENT istis, 1. Brentius. *Isa. 58. Nunquid tale est ieiunium, quod elegi, per diem affligere animam? Nonne hoc est magis ieiun. Dissoluere colligationes impietatis.* Kemn. ex *Ier. 14. Et si ieiunēt, non exaudiam.*

2. Calu. *Ioel. 2. Scindite corda vestra, & non vestimenta vestra.*

3. Melanch. *1. Tim. 4. Exerce te ad pietatem: corporalis enim exercitatio ad modicum valet, id est, ieiunium* ait S. Ambr.

4. Kemn. Allegata Pharisæi ieiunia Dominus *Luc. 18. comparauit* vestibus detritis, queis nouitas Euangelii non conueniat. *Matth. 9.*

5. Kemn. Ad *Col. 2. arguuntur* electitiæ religiones, corpus macerantes. Huc afferunt (mala fide) S. Patres apud *Bell. l. 2. c. 13.*

AUTOR. Ieiunij fructus sunt plures iuxta Ecclesiæ Præfationem, *Corporali ieiunio vitia comprimis. mentem eleuas, virtutem largiris & premia.* Sic & S.

Ambro-

Ambrosii hymnus: *Carnis ierat superbiam potus cibique parcitas.*

Nec dicimus, ut affingit nobis Kēnitius, ieiunium per se absque relatione ad pium finem, esse ex opere operato cultum Dei meritorium & satisfactorium: Nam per se dicit abstinentiam, estque res media, non virtus: at respectu finis pij est virtus, & actus elicitus, Temperantiæ. *Dein*: opus operatum pendet ex instituto Dei; non ex merito cuiusquam, uti vis ieiunij ex deuotione dependet, ut Satisfaciat, Mereatur, & Impetret: teste S. Scriptura, in meo *Antichristop.* 4. q. 46.

2. Ita & S. Patres.

INSTAT Caluinus in Harm. Mat 6. Non eadem est ieiunij, quæ orationis vis: cum hæc sit Dei cultus præceptus; at illud, res media; ideo datur merces orationi per se, ieiunio nõ per se, sed ratione orationis.

DICO. Omni operi bono debetur merces de congruo; ergo & ieiunio, quæ ex electione, seu institutione suscipitur cum fine salutari: testibus innumeris exemplis & Patribus.

INSTAT Kemn. 1. Patres rhetoricantur, exaggerationibus suis ad ieiunia homines inducturi; ut loquantur hortatoriè magis quam verè, teste Chrylostomo.

2. Analogicè tribuunt ieiunio, ut causæ remotæ, quod conuenit orationi, aut pœnitentiæ, quibus seruiunt ieiunia.

DICO AD I. Adeon' omnes rhetoricè, nullus verè loqueretur? S. Chry. *l. de compunct. cordis*, reprehendit tales rhetoricantes; at non S. Patres.

AD II. S. Patres distinctè omnia docent; iuuari orationem ieiunio, placari Deum, impetrari beneficia, satisfieri pro peccatis; ut analogiæ locus esse nullus queat.

DICO AD SVASIONEM I. istis Dominus declarat, placere sibi ieiunium, cui iuncta est iustitia vitæ; quantum displicet ieiunium iniquorum. Ergo *Nunquid hoc est ieiunium*, subaudit S. Hieron. *solum*.

AD II. Nil ad rem: nam scissio vestium non est ieiunium, sed contritionis signum.

AD III. S. Ambr. id sic exponit: Ieiunium sine eleemosyna *ad modicum utilis est*; at misericordia *ad omnia*. S. Chry. verò, cæteri que rectius ita: *Corporalis exercitatio*, sc. athletica corpori roborando: at exercitatio pietatis ad roborandũ spiritum, *ad omnia utilis est*. Est igitur comparatio vtriusque gymnasii, nullaq; mentio de ieiunio. Quod quem admodum *ad modicum valere* diceret, cum id toties & tantoperè commendet?

AD IV. Pharisæus non ideo iustificatus nõ est quod ieiunaret: sed quòd superbè se exaltaret. Et *Mat. 9.* ieiuniũ nouis vestibus comparatur, non detritis.

AD V. *Col. 2.*, reprehenditur *ἑθελοθησικία*, id est cultus voluntarius sed irrationibilis, ideòque superstitiosus; qualis non est ieiuniũ utpote *rationabile obsequium*. Agiturque ibi de immoderatè ieiunantibus; item contra fingentes, esse cibos aliquos ex se immundos.

QVÆSTIO XCIV.

*An iusta sit Origo, Varietas, & Ratiõ
Instituta Quadragesimæ.*

LVTHERANI AC CALVINIANI contendunt: Quadragesimam, post Apostolorum tempora, ex-

ra, ex superstitione, & peruersa imitatione Christi irrepsisse. Ita Kemn. p. 4. Exa. Magdeburgenses Cent. 1. l. 2. c. 10. Calvinus Inst. 4. c. 12. §. 20. ac ceteri omnes.

SVADENT isto, quod Kemn. ex S. Irenæo confingit

1. Tempore Apostolicorum varias fuisse observationes & leges.

2. Quadragesimam fuisse vulgarem Confectudinem, non mandatum.

3. Et hanc priuata fuisse autoritate inuestam ab simplicibus.

4. Deinde aliquid esse statutum de ieiunio, idque ex priuata deuotione.

5. Ob ea viros Apostolicos id non accurate obseruasse.

6. S. Aug. epist. 86. ait: *In nouo Test. video præceptum esse ieiunium. Quibus autem diebus non oporteat ieiunare, quibus oporteat, præcepto Domini vel Apostolorum non inuenio definitum.*

AVTOR. Quadragesimæ ieiunium est ab Apostolis institutum; ab Ecclesia traditum. 1. Sic Canon Apost. 68. 2. S. Hier. epist. ad Marcellam, S. Leo ferm. 6. de Quadrag. 3. Quia Aug. ep. 118. & l. 4. de bapt. c. 24. omnia ea ex Apost. Traditione descendere, quæ in vniuersa Ecclesia obseruantur, & in nullo Ecclesiæ Concilio instituta inueniuntur. AT tale esse Ieiunium testantur plura Conc. vt Laodicænum can. 49. Nycænum can. 5. & c. Dein nullus Patrum antiquissimorum non meminit Quadragesimæ, vt rei sacræ.

Quo impudentior vox Caluini Instit. 4. c. 12. §. 20. *Iam inualuerat superstiosa Quadragesimæ obseruatio.*

AT est APOSTOLICA. Quin asserunt quidam S. Patres, à Domino institutam, non verbo, sed exemplo; & inspiratione Dei: sic S. Ambr. Hier. Aug. Leo.

Dico AD Kemnitiana S. Irenæus

loquitur, non de Institutione ieiunij, sed de forma, sc. quamdiu sit cuique ieiunandum; vno die, an pluribus, an quadraginta horis. De varietate ieiunantium plus, minusuè diuersi diuersa; at Quadragesima vna fuit omnibus.

AD VI. S. Augustini: Hic loquitur de præcepto Christi in Scripturis expresso; non de Tradito: at ieiunium est in hoc non illo; vt iam liquet. Hactenus ex Communi sententia.

SENTENTIÆ particulares de origine Quadragesimæ sunt duæ; & improbabiles.

I. CASSIANI, Collat. 21. c. 30. per totum annum quale fuisse ieiunium in primitiua Ecclesia: Dein negligi ceptum; demum Quadragesimam institutam communi consensu fuisse.

AT CONTRA. Vt vita cœlebs nō fuit communis Christianis cunctis initio; ita nec ieiunium. Quia Act. 13. dicuntur Paulus & Barnabas ordinati in opus Euangelij cum Ieiunio & Impositione manuum: atqui vt hæc temporaria paucorum, ita & ieiunium non fuit continuum, annuum, & omnium. Et 2. Cor. II. dicitur *in ieiuniis multis, non continuis.* Et S. Ioannes Euangelium scripturus solemne indixit ieiunium. 2. Nusquam extat commune id decretum, de quo Cassianus.

II. SENTENTIÆ referentium Quadragesimæ institutam ad Telesphorum Papam, apud Euseb. in Chronico.

AT CONTRA. Telesphorus mandauit Clero, vt VII. hebdomadas integras abstineret à carnibus; cum Laici non VII. integras abstinerent. Dein, S. Ignatius, factus anno 71. Episcopus Antiochenus, & martyrizatus anno 109. institutam iam Quadragesimam commendat in ep. ad Philippenses: ante Telespho-

Iesphorum Papam creatū anno 142. martyrio coronatum anno 154. testibus Baronio & Bzouio annis iisdem.

VARIETAS Ieiunij vt multa varias apud nationes fuit, ita nil idem officit constanti vnus Quadragesimæ traditioni: vide *Bell. l. 2. c. 15.*

RATIO Quadragesimæ CALVINO est vna κακοζηλία: Kemnitius, assignari rationes solitas ab Theologis recitasse, ait esse eas refutasse. Recitentur itaque.

AUTOR. Institutæ Quadragesimæ rationes feruntur VII. I. S. Leo serm. 4. de quadrag. *Vt in XL. diebus aliorum temporum culpas, & pia opera redimerent, & ieiunia casta decoquerent.*

2. S. Hieron. in Iona 3. Dominus XL. dies ieiunauit, vt hereditatem nobis ieiunij derelinquens ad esum Corporis sui, sub hoc numero animas nostras præpararet.

3. Tert. l. de ieu. Vt impleteretur illud Mat. 9. *Cum auferetur sponsus, TVNC ieiunabunt.*

4. S. Leo serm. 12. Quò dignius celebretur Passio & Resurrectio Christi; *Vt, in cuius Resurrectione sumus confuscati; in ipsius inueniamur Passione comortui.*

5. Ob Catechumenos, ait S. Ambr. *Vt XL. dierum circulo ieiunantes, (ceu Helias) spiritalem baptismatis pluuiam mereamur, & longam gentiliū siccitatem lauari in undatio salutari irroret.*

6. Cassianus Collat. 21. c. 27. vt quasi decimas de anno dependamus Deo.

7. S. Ignatius epist. ad Philip. *Ieiunandum Quadragesimā, quia Imitationem continet conuersationis Domini: Sic & S. Patres ceteri, Basil. Nazian. Hieron. Chry. Aug. Ambr. &c.*

Dominus tamen ieiunauit à Ia-

nuarij 6. vsque ad 14. Febr. Voluit autem Ecclesia post Dominum, quam cū Domino ieiunare. Et vt ieiunium iungeret Passionis Resurrectionisque celebrationi. *Item, in vere innouante se natura tentationes surgunt carnis acriores: Tempusque illud est omnium aptissimum ad ieiunandum.*

INSTAT Calvinus Iesam non ieiunasse ad Imitationem nostram: Quia 1. Oportuisset eum quotannis ieiunasse: 2. Non omni abstinuisse cibo: 3. Et Moyses XL. diebus ieiunauit, non tamen idcirco fuit institutum ieiunium, aut tractum ad imitationem.

DICO AD I. Sic Domino placuit, qui solum vna die tentatus fuit; nos quotannis sæpe tentamur, ideo & quotannis ieiunamus.

AD II. Imitamur Magistrum in abstinenti aliqua, non in omnimoda Dominum; id enim virtutis est; hoc miraculi: Ita *Greg. Nazian.*

AD III. Nusquam legitur Moyses datus in exemplum; at Christus, Ioan. 13. *Exemplum dedi vobis.* 1. Pet. 2. Eph. 5.

QVÆSTIO XCV.

Cur instituta sint ieiunia quedam breuiora, & stata?

LYTHERANVS Kemnitius *par. 4. Exam. pag. 578.* Ieiunij in feria quarta & sexta causam fingit; quod ijs diebus ad audiendum Dei verbum conueniebatur.

AUTOR. At tunc maximè Dominicis ieiunasse oportuisset, quibus vbique prædicabatur; & tamen ijs ieiunari vetabatur, teste *S. Aug. epist. 86. & 119.*

CAUSA igitur vera est de feria quarta, quòd eà Dominus sit præditus; sexta, quòd crucifixus. Ita *Clemens lib. 5.*

Apost. Constit. c. 16. S. Aug. epist. 86. Hæc verò est memoria ablati Sponsi, ait *S. Epiph.* ac monet, si Natalis Christi in eorum aliquem dierum venerit, tunc non ieiunari, vel abstineri: Idque ex lege Ecclesiæ. Lex ea tenuit Græciã totã; at in Latina Ecclesiã præceptum de feria quarta transit in Sabbatum; vt hodieque perstat Custode consuetudine ac lege. *Bell. l. 2. c. 18.*

II. LUTHERANVS Kemnitius ieiunium quatuor temporum è medio vult sublatum.

SVADET istis. 1. Quia Tertullianus ait, nullum ab Apostolis impositum esse ieiunium, sub præcepto præter Paschale.

2. Hieronymus ait vnam ieiunari Quadragesimam: cetera ieiunia esse Voluntatis, non Necessitatis.

3. Quia Iudæi ea ieiunia ex proprio cerebro instituerunt; ideoque ab Zacharia, c. 8. reprehensi sunt. Neque fas Christianis, imitari Iudæos: nam cacozelia est.

AUTOR. I. ORIGO ieiunii quatuor temporum; sicut Quadragesimæ supra; inde ab Traditione Apostolica deducitur.

1. Quia ita *S. Leo serm. 2. de ieiun. Pentec. & serm. 8. de ieiun. septimi.* Idem *serm. 7.* testatur id Vniuersale esse per Ecclesiam.

2. Deinde: ab nullo Oecumenico Conc. reperitur institutum.

3. Accedit, Callistus Papa, sub annum 223. *epist. ad Benedictum*, affirmat seruari id consuetum iam diu antè.

4. De eo *Act. 27. Ieiunium iam præterierat*, sc. solenne ac statum decimi mensis: quo Ecclesia ieiunare suevit ob Ordinationes; vt liquet *Act. 13.* & fatentur Sectarij.

II. VARIETAS in eo duplex accidit.

1. Principio trium id temporum erat: dein *S. Callistus* addidit quartum.

2. Ea quatuor ieiunia non eadem eiusdem mensis hebdoma celebrabant omnes.

III. CAUSÆ instituti sunt istæ.

1. Imitatio Iudæorum; & hæc iusta ac pia: quia ijs erat Morale, non Ceremoniale seu Iudiciale institutum: cum nil præfiguraret futurum. Ita *S. Callistus, Leo. &c.*

2. Ordinationes Clericorum, vt eas fortunaret Deus. *Gelasius epist. 1.*

3. Fruges terræ; quò Deus eas seruaret, & pro iis gratias referrent fideles. *S. Leo serm. 2. §. 8.*

4. Vt, sicut erat ieiunium annuum, & hebdomadarium; ita & esset trimestre.

DICO AD I. Tertullianus fregit testem fidei in causa ieiunij; vti Montanista. Dein Instituerint Apostoli sine addito præcepto & annuum & trimestre: at Callistus præceptum addidit, remittente caritate ac zelo.

AD II. Dixerat *S. Hier. Montanistas* ieiunare sub præcepto tres Quadragesimas: vnam Catholicos; subiunxit: *Non quòd per totum annum ieiunare non liceat; sed quòd aliud sit Necessitate, aliud Voluntate munus offerre.* At de necessitate præcepti erat ieiunium annuum, trimestre, & hebdomadale: cetera, cuiusque voluntatis.

AD III. Zacharias reprehendit non ieiunia in se bona; sed ieiunantes malè. Ita *Hier. Theod. Rupertus, Leo. &c.* Et verò Christianis fas, in ieiunijs, aliquibus imitari Iudæos, docet *Sanctus Augustinus.*

& *S. Leo.*

F I N I S.